

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา เกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน การช่วยเหลืองานวิชาการของโรงเรียน และการช่วยเหลืองานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน การวิจัยนี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนเกษตรดี กลุ่มโรงเรียนเกษตรปานกลาง และกลุ่มโรงเรียนเกษตรดี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ในด้านการปฏิบัติการสอน ด้านการช่วยเหลืองานวิชาการของโรงเรียน และด้านการช่วยเหลืองานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และประธานกลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา จำนวนทั้งสิ้น 140 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบเป็นพหุหรือชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 4 ชุดคือ

2.1 แบบสังเกตการปฏิบัติการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเกตเป็นด้าน ๆ มีทั้งหมด 30 ข้อ คือ การนำเข้าสู่บทเรียน 5 ข้อ การดำเนินการสอน 10 ข้อ การใช้สื่อการสอน 5 ข้อ การสรุปบทเรียนและการวัดผลประเมินผล

5 ข้อ และลักษณะบุคลิกภาพของครู 5 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

2.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน มีทั้งหมด 15 ข้อ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview)

2.3 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 คนคือ

2.3.1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการช่วยเหลือในการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อผู้บริหารโรงเรียนและโรงเรียนของตนเอง มีทั้งหมด 25 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ อาคารสถานที่ 5 ข้อ หลักสูตร 5 ข้อ การจัดการเรียนการสอน 5 ข้อ กิจกรรมนักเรียน 5 ข้อ และการนิเทศภายในโรงเรียน 5 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

2.3.2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (open-end)

2.4 แบบสอบถามประธานกลุ่มโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 คนคือ

2.4.1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการช่วยเหลือในการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อประธานกลุ่มและกลุ่มโรงเรียนของตนเอง มีทั้งหมด 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ อาคารสถานที่ 5 ข้อ หลักสูตร 5 ข้อ การจัดการเรียนการสอน 5 ข้อ กิจกรรมนักเรียน 5 ข้อ การนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียน 5 ข้อ และการอบรมสัมมนา 5 ข้อ คำตอบแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

2.4.2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (open-end)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ส่วนที่เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 ส่วนที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ตอน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การปฏิบัติการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

1. การปฏิบัติการสอนด้านการนำเข้าสู่บทเรียน จากกลุ่มโรงเรียนทุกเกณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปฏิบัติมากที่สุด ร้อยละ 89.29 คือ ใช้สื่อการสอนนำเข้าสู่บทเรียน และสอดคล้องและสัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน ซึ่งตรงกับกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง คือ ใช้สื่อการสอนนำเข้าสู่บทเรียน ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำปฏิบัติมากที่สุด ร้อยละ 91.67 คือ สอดคล้องและสัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน ส่วนการปฏิบัติการสอนที่ปฏิบัติน้อยที่สุดเหมือนกันทุกเกณฑ์ของกลุ่มโรงเรียน คือ มีการเข้าใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ซึ่งปฏิบัติ ร้อยละ 75.00 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดี ร้อยละ 53.57 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง และร้อยละ 79.17 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ

2. การปฏิบัติการสอนด้านการดำเนินการสอน จากกลุ่มโรงเรียนทุกเกณฑ์ พบว่า ที่ปฏิบัติมากที่สุดร้อยละ 100.00 คือ แจกจุดประสงค์ของเรื่องที่จะสอนให้นักเรียนทราบ และใช้ภาษาชัดเจน ถูกต้องและเข้าใจง่าย ปฏิบัติร้อยละ 100.00 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง และกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ ส่วนการปฏิบัติการสอนที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งปฏิบัติน้อยที่สุดเหมือนกันทุกเกณฑ์ของกลุ่มโรงเรียน คือ กลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดีปฏิบัติ ร้อยละ 60.72 กลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลางปฏิบัติ ร้อยละ 57.14 และกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำปฏิบัติ ร้อยละ 45.85

3. การปฏิบัติการสอนด้านการใช้สื่อการสอน จากกลุ่มโรงเรียนทุกเกณฑ์ พบว่า ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดีและกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ ที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ใช้กระดานดำได้ถูกวิธี ซึ่งปฏิบัติ ร้อยละ 92.86 และร้อยละ 95.84 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง ปฏิบัติมากที่สุด ร้อยละ 100.00 คือ จัดเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมในขณะทำการสอน สำหรับการปฏิบัติการสอนที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ในห้องเรียน หรือสิ่งที่อยู่รอบตัวให้เกิดประโยชน์ ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดีปฏิบัติ ร้อยละ 67.86 และในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำปฏิบัติ ร้อยละ 70.84 ส่วนกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน ปฏิบัติ ร้อยละ 60.72

4. การปฏิบัติการสอนด้านการสรุปทเรียนและการวัดผลประเมินผลจากกลุ่มโรงเรียนทุกเกณฑ์ พบว่า ที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสรุปทเรียน ซึ่งปฏิบัติ ร้อยละ 82.14 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดี สำหรับในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลางและในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ ปฏิบัติมากที่สุดคือ มีวิธีการวัดผลผู้เรียนหลังจากเรียนจบบทเรียน ซึ่งปฏิบัติ ร้อยละ 82.14 และ 75.00 ตามลำดับ ส่วนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดในกลุ่มโรงเรียนทุกเกณฑ์คือ ประเมินผลผู้เรียนลงในแบบประเมินจุดประสงค์ย่อย ปฏิบัติ ร้อยละ 57.14 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดี ปฏิบัติ ร้อยละ 50.00 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง และปฏิบัติ ร้อยละ 37.50 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ

5. การปฏิบัติการสอนด้านลักษณะบุคลิกภาพของครู จากกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลางและในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดีปฏิบัติมากที่สุด คือ แสดงความกระตือรือร้นในการสอน ซึ่งปฏิบัติ ร้อยละ 100 และ 92.86 ตามลำดับ และในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ ปฏิบัติมากที่สุด ร้อยละ 100 คือ มีความสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นอย่างดี สำหรับการปฏิบัติ การสอนที่ปฏิบัติน้อยที่สุดในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดี คือ ใช้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนหลายวิธี และมีความสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นอย่างดี ซึ่งปฏิบัติ ร้อยละ 82.14 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง ปฏิบัติ ร้อยละ 71.43 คือ มีอารมณ์ขันและยิ้มแย้มแจ่มใส และในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ ปฏิบัติ ร้อยละ 79.17 คือ ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง

6. การปฏิบัติการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนรวมทุกด้าน จะพบว่า จากกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีการปฏิบัติงานมากที่สุดเหมือนกันในด้านลักษณะบุคลิกภาพของครู คือ ปฏิบัติ ร้อยละ 86.43 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดี ร้อยละ 87.14 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง และ ร้อยละ 91.67 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ โดยในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดีและกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลางปฏิบัติมากในเรื่องการแสดงความกระตือรือร้นในการสอน ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ ปฏิบัติมากในการมีความสัมพันธ์กับผู้เรียนเป็นอย่างดี สำหรับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด คือ ด้านการสรุปทเรียนและวัดผลประเมินผล ซึ่งปฏิบัติ ร้อยละ 70.68 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ดี ร้อยละ 68.57 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ปานกลาง และ ร้อยละ 60.84 ในกลุ่มโรงเรียนเกณฑ์ต่ำ โดยทั้ง 3 กลุ่มโรงเรียนปฏิบัติในเรื่องการประเมินผลผู้เรียนลงในแบบประเมินจุดประสงค์ย่อยน้อยเหมือนกันหมด

ตอนที่ 2 การช่วยเหลือ เสนอแนะ ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของครูวิชาการ
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อครูผู้สอน

1. ครูผู้สอนเคยได้รับคำแนะนำหรือชี้แนะแนวทางในการจัดตกแต่งและปรับปรุงห้อง-
เรียน จากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 7 คน คิดเป็นร้อยละ
50 ในกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลาง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 และในกลุ่มโรงเรียนเขต
ต่ำ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50

2. ครูผู้สอนเคยได้รับความช่วยเหลือในด้านการใช้แผนการสอนจากครูวิชาการกลุ่ม
โรงเรียนประถมศึกษา คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 ในกลุ่ม
โรงเรียนเขตปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.42 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ 4 คน คิด
เป็นร้อยละ 33.32

3. ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเคยจัดทำเอกสารหลักสูตรเพื่อใช้เป็นคู่มือ
การสอนแก่ครูผู้สอน คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.84 ในกลุ่มโรงเรียน
เขตปานกลาง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ 6 คน คิดเป็น
ร้อยละ 50

4. ครูผู้สอนเคยได้รับการสาธิตการนำเข้าสู่บทเรียน จากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน
ประถมศึกษา คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ในกลุ่มโรงเรียนเขต
ปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.42 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ 2 คน คิดเป็นร้อยละ
16.66

5. ครูผู้สอนเคยได้รับการช่วยเหลือจากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเมื่อมี
ปัญหาในการใช้สื่อการสอน คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.84 ในกลุ่ม
โรงเรียนเขตปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ 1 คน
คิดเป็นร้อยละ 8.33

6. ครูผู้สอนเคยได้รับการเสนอแนะและช่วยเหลือในการผลิตสื่อการสอนจากครูวิชา
การกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 ใน
กลุ่มโรงเรียนเขตปานกลาง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.84 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ 4 คน
คิดเป็นร้อยละ 33.32

7. ครูผู้สอนเคยได้รับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการวัดผลประเมินผลนักเรียน จากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.56 ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ปานกลาง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.84 และในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ต่ำ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50

8. ครูผู้สอนเคยได้รับคำแนะนำหรือชี้แนะแนวทางในเรื่องการวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ จากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 57.12 ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ปานกลาง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ต่ำ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.65

9. ครูผู้สอนเคยได้รับการเสนอแนะแนวทางในการจัดสอนซ่อมเสริมนักเรียน จากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาคือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.56 ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ปานกลาง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 57.12 และในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ต่ำ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30

10. ครูผู้สอนเคยได้รับการเข้าสังเกตชั้นเรียนในขณะที่ทำการสอนจากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาคือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.84 ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ปานกลาง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ต่ำ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 24.99

11. ครูผู้สอนเคยได้รับคำแนะนำจากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาหลังจากที่เข้าสังเกตชั้นเรียน คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ปานกลาง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.56 และในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ต่ำ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.32

12. ครูผู้สอนเคยเข้าสังเกตการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนในขณะที่ทำการสอน คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 และในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ต่ำ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66

13. ครูผู้สอนเคยได้รับการเสนอแนะแนวทางเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพการสอนของตน คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ปานกลางและในกลุ่มโรงเรียนเขตพื้นที่ต่ำ ไม่เคยมีครูผู้สอนได้รับคำแนะนำเลย

14. ครูผู้สอนเคยมีปัญหาและอุปสรรคในการขอความช่วยเหลือจากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตที่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ในกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.42 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66

15. ครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา คือ ในกลุ่มโรงเรียนเขตที่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 85.65 ในกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลาง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.64

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อช่วยเหลืองานวิชาการของโรงเรียน

1. การปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ ในกลุ่มโรงเรียนเขตที่ 2 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.5 และ 2.4 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลาง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.6

2. การปฏิบัติงานด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ในกลุ่มโรงเรียนเขตที่ 2 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.5 และ 2.4 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลางมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.6

3. การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอน โดยส่วนรวมพบว่า ทั้งในกลุ่มโรงเรียนเขตที่ 2 กลุ่มโรงเรียนเขตปานกลาง และกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.6

4. การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนักเรียน โดยส่วนรวมพบว่า ในกลุ่มโรงเรียนเขตที่ 2 และในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.5 และ 2.4 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลางมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.7

5. การปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน โดยส่วนรวมพบว่า จากกลุ่มโรงเรียน ทั้งสามกลุ่ม ทั้งสามกลุ่มโรงเรียนนั้นมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.5 ทั้งในกลุ่มโรงเรียนเกษตรดีและกลุ่มโรงเรียนเกษตรดีต่ำ ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเกษตร ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.4

6. การปฏิบัติงานด้านวิชาการเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนรวมทุกด้าน ผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่าในทั้ง 3 กลุ่มโรงเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเหมือนกันในด้านการจัดการเรียน การสอน คือ มีค่าเฉลี่ย 2.6 โดยเฉพาะในเรื่องการให้คำแนะนำครูเกี่ยวกับเรื่องการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน และร่วมจัดทำโครงการด้านวิชาการเพื่อเร่งรัดคุณภาพการเรียน การสอนในโรงเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยเหมือนกันทั้ง 3 กลุ่มโรงเรียน คือ ด้านการนิเทศภายใน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.5 ในกลุ่มโรงเรียนเกษตรดี และกลุ่มโรงเรียนเกษตรดีต่ำ และ 2.4 ในกลุ่มโรงเรียนเกษตรปานกลาง โดยในกลุ่มโรงเรียนเกษตรดีและกลุ่มโรงเรียนเกษตร ปานกลางมีการส่งเสริม ร่วมมือและสนับสนุนในการสังเกตการสอนของครูและชั้นเรียนที่สอนดี และสนับสนุนให้มีการไปทัศนศึกษาดูงานวิชาการของโรงเรียนดีที่เด่นอยู่ในระดับน้อย ส่วนในกลุ่ม โรงเรียนเกษตรดีต่ำมีการปฏิบัติงานด้านน้อยอยู่ในระดับน้อย คือ การประเมินผลและช่วยเหลือปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนของครู นอกนั้นเหมือนกับกลุ่มโรงเรียนเกษตรดีและกลุ่มโรงเรียนเกษตร ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.4 นอกจากนี้กลุ่มโรงเรียนเกษตรดีต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ย 2.5 ส่วนด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตร และด้านกิจกรรมนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 2.4

สำหรับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในการรับผิดชอบงานหลายด้านของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา

ตัวอย่างประชากรร้อยละ 50.00 มีความเห็นว่า ถ้าบุคคลที่ทำหน้าที่ครูวิชาการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาต้องมียานด้านอื่นรับผิดชอบเพิ่มอีก จะทำให้มีผลเสียต่องานวิชาการของ กลุ่มโรงเรียน การปฏิบัติงานไม่เต็มความสามารถเท่าที่ควร แทนที่จะมุ่งพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียนเพียงอย่างเดียว ตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในกรณีที่เลือกครูวิชา การกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาจากครูผู้สอน ควรมีการกำหนดชั่วโมงสอนหรือให้มีชั่วโมงสอนลับคาบ

ละไม่เกิน 5 ชั่วโมง ทั้งไม่ควรจะเป็นครูประจำชั้น รวมทั้งควรหาสิ่งตอบแทนและให้ขวัญและกำลังใจมากกว่าในปัจจุบัน

2. ปัญหาและอุปสรรคของความไม่พอใจในตัวครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

ตัวอย่างประชากรร้อยละ 42.50 มีความเห็นว่า ครูผู้สอนบางคนยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา คิดว่าที่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาออกนิเทศเป็นการจับผิดคน จึงเกิดความไม่พอใจและต่อต้าน ตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ รวมทั้งความสำคัญของการนิเทศการสอนของครูวิชาการประถมศึกษา ตลอดจนจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครูผู้สอน ควรมีการนิเทศและติดตามผลการสอนอย่างมีระบบ และต้องใจกว้างพอที่จะยอมรับฟังข้อบกพร่องเมื่อมีผู้เสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

3. ปัญหาและอุปสรรคของที่ตั้งสำนักงานกลุ่มโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวอย่างประชากรร้อยละ 35.00 มีความเห็นว่า โรงเรียนที่ตั้งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนยังไม่เป็นศูนย์กลางที่แน่นอนทั้งในด้านการคมนาคมและสถานที่ทำงาน ทำให้ขาดการประสานงานในการปฏิบัติงานวิชาการ ตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สถานที่ที่เป็นที่ตั้งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนนั้น ควรเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนทั้งหมดในกลุ่ม เพื่อสะดวกต่อการติดต่อประสานงาน รวมทั้งการออกนิเทศติดตามผล ควรเป็นที่ตั้งกลุ่มโรงเรียนที่ถาวร ไม่ควรโยกย้ายที่ตั้งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนบ่อย จะทำให้ทำงานของกลุ่มโรงเรียนไม่ต่อเนื่องกัน

4. ปัญหาและอุปสรรคของการขาดแผนงานที่จะปฏิบัติ

ตัวอย่างประชากรร้อยละ 20.00 มีความเห็นว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่ได้จัดทำแผนงานที่จะปฏิบัติในแต่ละปีการศึกษาไว้อย่างแน่นอน ทำให้การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขาดทิศทางและเป้าหมาย ตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาควรจะได้วางแผนงานที่จะปฏิบัติอย่างแน่นอนและต่อเนื่อง ไม่ควรเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่จะมาเป็นครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนบ่อย จะทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง

5. ปัญหาและอุปสรรคของการไม่ยอมรับในตัวครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

ตัวอย่างประชากรร้อยละ 17.50 มีความเห็นว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งขาดความพร้อมและไม่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งยังขาดคุณสมบัติด้วย ตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในการเสนอหรือคัดเลือกครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

ประณตศึกษา ควรดูจากบุคคลที่มีความรู้ด้านวิชาการและสามารถทำการสอนเป็นแบบอย่างได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความเสียสละ

ตอนที่ 4 การปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อช่วยเหลืองานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อช่วยเหลือประชานกลุ่มโรงเรียน จำแนกออกเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ ประชานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ในกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลางและกลุ่มโรงเรียนเขตที่ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานน้อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.8 และ 2.7 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.3
2. การปฏิบัติงานด้านหลักสูตร ประชานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ในกลุ่มโรงเรียนเขตที่และกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลาง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานน้อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8 ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.4
3. การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอน ประชานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ในกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลางและกลุ่มโรงเรียนเขตที่ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานน้อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.7 และ 2.6 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.4
4. การปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนักเรียน ประชานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ในกลุ่มโรงเรียนเขตที่และกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลาง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานน้อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.7 และ 2.6 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.1

5. การปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียน ประธานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนเกษตรคำ กลุ่มโรงเรียนเกษตรปานกลาง และกลุ่มโรงเรียนเกษตรดี มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติงานบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 2.7, 2.6 และ 2.6 ตามลำดับ

6. การปฏิบัติงานด้านการอบรมสัมมนา ประธานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า จากกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนเกษตรดี กลุ่มโรงเรียนเกษตรปานกลาง และกลุ่มโรงเรียนเกษตรคำ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว มีค่าเฉลี่ย 2.4, 2.4 และ 2.0 ตามลำดับ

7. การปฏิบัติงานด้านวิชาการเพื่อช่วยเหลือกลุ่มโรงเรียนรวมทุกด้าน ประธานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ในกลุ่มโรงเรียนเกษตรดีมีการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศในกลุ่มโรงเรียน และด้านอบรมสัมมนา มีค่าเฉลี่ย 2.8, 2.7, 2.7, 2.6, 2.6 และ 2.4 ตามลำดับ ในกลุ่มโรงเรียนเกษตรปานกลาง มีการปฏิบัติงานคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านนิเทศในกลุ่มโรงเรียน และด้านอบรมสัมมนา มีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ 2.8, 2.8, 2.7, 2.6, 2.6 และ 2.4 ส่วนในกลุ่มโรงเรียนเกษตรคำ มีการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ คือ ด้านนิเทศในกลุ่มโรงเรียน ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านอบรมสัมมนา มีค่าเฉลี่ย 2.7, 2.4, 2.3, 2.1 และ 2.0 ตามลำดับ

สำหรับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ความความคิดเห็นของประธานกลุ่มโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 เขต มีดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของตำแหน่งครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

ตัวอย่างประชากรร้อยละ 65.00 มีความเห็นว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเป็นตำแหน่งที่ไม่มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการทำงาน ทั้ง ๆ ที่ขอบข่ายการทำงานกว้างและเป็นที่ต้องการความเด็ดขาด ทำให้ไม่มีอิสระในการทำงาน ตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาควรออกนิเทศร่วมกับประธานกลุ่มโรงเรียนหรือคณะกรรมการ

โรงเรียน และควรให้ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษามีอำนาจและสิทธิ์ขาดในการพิจารณาผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

2. ปัญหาและอุปสรรคของงบประมาณที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ตัวอย่างประชากรร้อยละ 50.00 มีความเห็นว่า ในการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเท่าที่ผ่านมา ยังไม่สามารถพัฒนางานวิชาการกลุ่มโรงเรียนได้ดี เนื่องจากขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้ปฏิบัติงานด้านวิชาการโดยเฉพาะ และจะต้องมีการจัดทำแผนงานการปฏิบัติงานตลอดปีการศึกษาให้แน่นอน

3. ปัญหาและอุปสรรคของการติดต่อประสานงานและติดตามผลไม่สะดวก

ตัวอย่างประชากรร้อยละ 40.00 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนภายในกลุ่มอยู่กระจัดกระจาย ห่างไกลกัน อีกทั้งการคมนาคมระหว่างโรงเรียนก็ไม่สะดวก และที่สำคัญคือ ที่ตั้งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนยังไม่เป็นหลักแหล่งที่แน่นอน มักจะโยกย้ายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ และตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดตั้งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนให้เป็นศูนย์วิชาการที่แน่นอน โดยมีคณะกรรมการประจำทำงานอยู่ที่สำนักงานกลุ่มโรงเรียน และประธานกลุ่มโรงเรียนไม่ควรทำงานบริหารโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง ควรทำงานอยู่ที่สำนักงานกลุ่มโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอการอภิปรายออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการช่วยเหลือเสนอแนะ ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อครูผู้สอน ด้านการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียน และด้านการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อช่วยเหลือประธานกลุ่มโรงเรียน

1. การปฏิบัติการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

การปฏิบัติการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเกษตรที่ กลุ่มโรงเรียนเกษตรปานกลาง และกลุ่มโรงเรียนเกษตรคำ พบว่า การปฏิบัติการสอนด้านลักษณะบุคลิกภาพของครูมีการปฏิบัติมากที่สุด คือร้อยละ 91.67, 87.14 และ 86.43 ตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นเพราะครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน เป็นผู้รู้ถึงแก่นำเอาหลักจิตวิทยาไปใช้ในการสอนเพื่อ

สร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งในการสอนบุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ที่จะทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนเพราะบุคลิกภาพที่ดีของครูสามารถเหนี่ยวนำจิตใจของนักเรียนให้อยากเรียน ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ น่าเรียน บุคลิกภาพของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติการสอน (กรมวิชาการ 2522:22) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระวีวรรณ เสวตามร (2525:66) ที่พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าบุคลิกภาพของครูที่ควรแสดงออกให้มากที่สุดคือ ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียน เป็นกันเองและเอาใจใส่นักเรียน สนใจนักเรียน ให้ความยุติธรรมแก่นักเรียน และให้คำแนะนำและชี้แนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนของนักเรียน นอกจากนี้แล้วผลของการวิจัยในด้านนี้ได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกรวัณย์ เสงพานิช (2529:106) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 อยู่ในระดับมากและโดยทั่วไปครูมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมในโรงเรียน ก่อ สวัสดิททาณิชย์ (2500:142) และ สุชา จันทน์อม (2521:156-157) ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า บุคลิกภาพที่ดีของครูควรมีลักษณะดังนี้ มีรูปร่างและกิริยาดี มีความประพฤติดีและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีความอ่อนโยนใจดีมีอารมณ์ขันและยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเมตตา สนใจและเอาใจใส่นักเรียนดี และมีความอดทนและควบคุมอารมณ์ได้ดี

ส่วนการปฏิบัติการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสรุปบทเรียนและการวัดผลประเมินผล คือ กลุ่มโรงเรียนเขตที่ร้อยยล 70.68 กลุ่มโรงเรียนเขตที่ปานกลางร้อยยล 68.53 และกลุ่มโรงเรียนเขตที่ต่ำร้อยยล 60.84 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ขบวนการวัดผลและประเมินผล ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 มีขั้นตอนและวิธีการหลายรูปแบบ ทำให้ครูผู้สอนไม่สะดวกที่จะสร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน และ กิตติศักดิ์ เปรมสุข (2524:86) ได้วิจัยพบว่า การวัดผลและประเมินผลนักเรียนเป็นด้านที่มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่ ขาดอุปกรณ์ในการทำแบบฝึกหัดและข้อทดสอบ ขาดเอกสารการวัดผลและประเมินผล และครูผู้สอนด้วย ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดความรู้ เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้ง ๆ ที่งานด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ แต่ยังคงขาดการเอาใจใส่ในเรื่องนี้ เพราะการจัดการเรียนการสอนจะได้ผลเพียงไร และบรรลุจุดประสงค์หรือไม่นั้นก็ทราบได้จาก การวัดผลและประเมินผลนักเรียน

2. การช่วยเหลือเสนอแนะ ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อครูผู้สอน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือเสนอแนะ ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนจากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรค คือ ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนต้องทำหน้าที่สอนด้วย จึงไม่มีเวลาเพียงพอที่จะให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูผู้สอนได้ นอกจากนี้แล้วครูวิชาการกลุ่มยังขาดการจัดทำโครงการในการปฏิบัติงานอย่างแน่นอน เป็นการทำให้ไปตามความคิดเห็นส่วนตัว งานจึงขาดประสิทธิภาพ น่าที่จะมีการสอบถามไปยังครูผู้สอนถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนว่าต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้างจากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

3. การปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อช่วยเหลือโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนได้ปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือในด้านการจัดการเรียนการสอนมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มโรงเรียนเกษตรดี กลุ่มโรงเรียนเกษตรปานกลาง และกลุ่มโรงเรียนเกษตรต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขณะที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล เป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทำโครงการเร่งรัดคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจต่องานการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ดังนั้นครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญมากในเรื่องนี้ ในการช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดทำโครงการด้านวิชาการเพื่อเร่งรัดคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำแก่ครูในเรื่องเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน สำหรับการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มในโรงเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการนิเทศภายใน อาจเป็นเพราะว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักและวิธีการนิเทศอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนทร ไคลมี (2528:468) และ สุชาติ ศรีสุวรรณ (2528:284) ที่พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน คือ โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรและแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน และครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งในเรื่องนี้ถ้าจะพูดถึงสภาพความเป็นจริงในความเข้าใจของครูแล้ว การนิเทศภายในก็คือ การเข้าไปสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งครูคิดว่าจะ

เป็นการจับผิดกันมากกว่าที่จะเสนอแนะแนวทางกัน ทำให้เกิดปัญหาในการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และโดยทั่วไปแล้วผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ก็จะมอบหมายให้ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้นิเทศภายใน เพราะคาดหวังไว้ว่าครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสอน และที่สำคัญที่สุดก็คือ ทางโรงเรียนยังขาดเครื่องมือที่จะใช้ในการนิเทศ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานวิชาการบ่อยครั้ง แต่ส่วนมากจะเน้นหนักไปในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน จึงเห็นว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหรืออำเภอควรจัดอบรมในเรื่องการนิเทศภายใน เพื่อความรู้และความเข้าใจในหลักวิธีการ ตลอดจนร่วมสร้างเครื่องมือที่ใช้ในนิเทศ เพื่อให้ระบบและเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน

4. การปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อช่วยเหลือกลุ่มโรงเรียน

ประธานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 เขต ได้ปฏิบัติงานในด้านนิเทศในกลุ่มโรงเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายสอนให้แก่กลุ่มโรงเรียน เพื่อใช้สำหรับนิเทศโรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526:27) ทำให้ประธานกลุ่มได้จัดทำ โครงการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนภายในกลุ่มนี้ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ได้แก่ ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่จะให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานในเรื่องนี้ อันจะก่อให้เกิดผลดีแก่คุณภาพด้านวิชาการในกลุ่มโรงเรียนได้ ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษาที่จัดกระทำโดยบุคคลผู้ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มโรงเรียนนั้น ๆ ทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของโรงเรียน อีกทั้งยังมีความใกล้ชิดกับครูและนักเรียนมากกว่า ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานในด้านนี้ของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น น่าที่จะมีการพิจารณาส่งเสริมและขยายบทบาทแก่ครูวิชาการกลุ่มให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ส่วนการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือประธานกลุ่มโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 เขต ประธานกลุ่มโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยในด้านอบรมสัมมนา อาจเนื่องมาจาก ในการจัดอบรมสัมมนาครูผู้สอน โดยส่วนมากแล้วจะจัดในระดับจังหวัด หรืออำเภอ มากกว่าที่จะจัดในระดับกลุ่มโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จรูญ จิโยช (2527:111) ที่พบว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้ และครูผู้สอนยังไม่ยอมรับความ

รู้ความสามารถของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน อีกทั้งยังขาดงบประมาณที่จะจัดการอบรมสัมมนา

ผลจากการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 กลุ่มโรงเรียน มีการปฏิบัติการสอนที่นำพึงพอใจในทุก ๆ ด้าน เป็นไปตามหน้าที่และความต้องการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ที่ต้องการให้ครูวิชาการกลุ่มมีการปฏิบัติการสอนที่ดีสามารถเป็นแบบอย่างแก่ครูในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนได้ ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการจัดอบรมถึงบทบาทและหน้าที่ของครูวิชาการกลุ่มอย่างตลอดต่อเนื่อง ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการปฏิบัติการสอน เพราะครูวิชาการกลุ่มก็คือครูผู้สอนในโรงเรียนคนหนึ่ง ดังนั้น จึงต้องมีการปฏิบัติงานในด้านนี้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า ในการคัดเลือกครูผู้สอนให้ดำรงตำแหน่งเป็นครูวิชาการกลุ่ม มีการคัดเลือกตรงตามคุณสมบัติของครูวิชาการกลุ่ม คือ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและการใช้หลักสูตร มีประสบการณ์และมีความชำนาญในการสอนเป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสนใจในการปรับปรุงงานการสอน เพื่อให้การปฏิบัติการสอนของครูวิชาการกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นทั้งในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัดจึงน่าที่จะได้มีการพิจารณาส่งเสริมจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการปฏิบัติการสอนแก่ครูวิชาการกลุ่มเป็นประจำ

ส่วนการปฏิบัติงานในด้านการช่วยเหลืองานวิชาการของโรงเรียน ทุกกลุ่มโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติงานใกล้เคียงกัน เพราะว่า ครูวิชาการกลุ่มจะต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนในขณะเดียวกันก็ต้องทำหน้าที่ช่วยเหลืองานวิชาการโรงเรียนด้วย ทำให้ครูวิชาการกลุ่มมีเวลาในการปฏิบัติงานน้อย และในการปฏิบัติงานนั้น ครูวิชาการกลุ่มจะต้องมุ่งเน้นไปที่งานสอนของตนเอง ซึ่งเป็นงานหลักหรืองานประจำอยู่แล้ว ดังนั้น งานช่วยเหลือวิชาการของโรงเรียนก็ย่อมจะลดน้อยลง

สำหรับการปฏิบัติงานในด้านการช่วยเหลืองานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนเขตดักและกลุ่มโรงเรียนเขตปานกลางมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเหมือนกัน และทั้ง 2 กลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติงานในด้านนี้มากกว่ากลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ ซึ่งปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เพราะว่า โรงเรียนต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้กลุ่มโรงเรียนเขตต่ำ จะตั้งอยู่ในเขตชนบทที่ห่างไกล การคมนาคมเดินทางไปมาหาสู่กันไม่สะดวก จึงทำให้โอกาสที่ครูวิชาการกลุ่มจะได้ทำงานร่วมกันกับประธานกลุ่มมีไม่บ่อยมากนัก และยังขาดแหล่งวิทยากรที่จะค้นคว้าหรือศึกษา รวมทั้งขาดงบประมาณในการนำมาพัฒนางานด้านวิชาการ เพราะในสภาพชนบทฐานะของผู้ปกครองนักเรียน

จะอยู่ในสภาพที่ยากจน ไม่สามารถที่จะเกื้อกูลช่วยเหลือโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนจึงมีไม่มากนัก ทั้งโรงเรียนส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีไม่มากนัก ดังนั้นในการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มที่จะพัฒนาและปรับปรุงงานวิชาการของกลุ่มจึงมีไม่มากนัก

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังปรากฏว่า ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ได้มีการปฏิบัติงานที่น่าพึงพอใจเพียงด้านเดียวเท่านั้น คือ ด้านการปฏิบัติการสอน ส่วนอีก 2 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลืองานวิชาการของโรงเรียน และด้านการช่วยเหลืองานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ยังมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาหลาย ๆ ด้าน เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ประธานกลุ่มโรงเรียน การขาดงบประมาณ การคมนาคมที่ไม่สะดวก และปัญหาของตัวครูวิชาการกลุ่มเอง เป็นต้น ดังนั้นสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา จึงควรหาทางช่วยเหลือและแก้ไข รวมทั้งส่งเสริมและเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่ม เพื่อให้เป็นไปตามบทบาทและภาระหน้าที่ของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิจัยนี้จะเห็นว่า การปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนดังนี้

1. ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนควรสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียนภายในกลุ่ม เพื่อจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการในแต่ละปี
2. ครูวิชาการกลุ่มควรจัดทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในระดับชั้นต่าง ๆ
3. ควรให้ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนร่วมพิจารณาผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพื่อเสนอความคิดเห็นความชอบในระดับกลุ่มโรงเรียน
4. จัดการประสานงานระหว่างครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนกับศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการนิเทศโรงเรียนภายในกลุ่มอย่างมีระบบ เพื่อช่วยเหลือปรับปรุงงานวิชาการภายในกลุ่มให้ดีขึ้น
5. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนอย่างตลอดต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาเปรียบเทียบถึงการทำงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย